ZDROWIE I ŻYCIE

DZIENNIK URZĘDOWY IZBY ZDROWIA W GENERALNYM GUBERNATORSTWIE

Numer 35 (103). Rocznik III. | **Kraków, 6. 9. 1942 r.**

Redaktor: Dr. med. Werner Kroll, Krakau, Albrechtstr. 11 a, tel. 10524. — Wydawnictwo: Gesundheitskammer, Krakau, Albrechtstr. 11 a, tel. 10524. — Odpowiedzialny za dział ogłoszeń: W. von Würzen, Krakau, Albrechtstraße 11 a. — Rachunek bankowy: Gesundheitskammer — w Creditanstalt-Bankverein, Krakau, Adolf-Hitler-Platz, róg Szewskiej. — Pocztowe konto czekowe: Warszawa 73. — Adres telegraficzny: Gesundheitskammer, Krakau. — Prenumerata Zł. 3.— miesięcznie. Wszystkie urzędy pocztowe przyjmują zamówienia. — Czasopismo ukazuje się co tydzień.

Artykuły dla części redakcyjnej nadsyłać wyłącznie pod adresem: Redakcja „Zdrowie i Życie", Krakau, Albrechtstr. 11 a, lub do Oddziału Warszawskiego, Warszawa, Koszykowa 37 (Okręgowa Izba Zdrowia). Rękopisy nadsyłać można bądź to w języku polskim, bądź to niemieckim. — Korespondencję w sprawie ogłoszeń, zwłaszcza ogłoszeń pod szyfrą, kierować wyłącznie: Wydawnictwo Gesundheitskammer, Krakau, Albrechtstr. 11 a.

Nie zamówione rękopisy zwraca się tylko w wypadku dołączenia opłaty pocztowej w odpowiedniej wysokości.

TREŚĆ:

Z Izby Zdrowia w Gen. Gubernatorstwie
Stały Zastępca Kierownika
Dr. med. Werner Kroll.

Grupa zawodowa drogistów w Izbie Zdrowia

Napisał Dr. Adam Ciećkiewicz, Kraków.

W toku swej rozbudowy i celowego kształtowania się Izba Zdrowia stopniowo obejmuje swoją władzą i opieką i wchłania w siebie coraz to dalsze kręgi osób czynnych zawodowo w dziale zdrowia publicznego. I tak przed niedawnym czasem po dłuższych pertraktacjach wcielono do Izby Zdrowia także i grupę zawodową drogistów.

Drogiści, jako odrębny zawód, są zawodem stosunkowo młodym, obejmującym posiadaczy drogeryj i specjalnie wyszkolonych, kwalifikowanych pracowników, zatrudnionych w takich i tym podobnych przedsiębiorstwach. Czynności drogistów i ich zajęcia zawodowe zbliżają ich z jednej strony do zawodu aptekarskiego. Okazuje się to szczególnie w tym, że pewna część aptekarzy, posiadających wykształcenie akademickie, prowadzi nie apteki lecz drogerie. Z drugiej jednak strony drogerie obok szeregu artykułów, które służą do pielęgnowania zdrowia w ściślejszym tego słowa znaczeniu, prowadzą także towary pozostające w dość luźnym tylko związku z pielęgnacją zdrowia, jak mydła i artykuły kosmetyczne, a w końcu także i artykuły, jak: perfumy, farby, artykuły fotograficzne itp., stojące w zupełności poza ramami działania leczniczego. Przez to krzyżują się też interesy drogistów w znacznej mierze z interesami osób prowadzących handel mydłem, artykułami kosmetycznymi, perfumerie, sklepy z farbami, artykułami fotograficznymi i optycznymi. Fakt, że granice i zakres działania drogistów jeszcze nie zupełnie jasno i wyraźnie są zakreślone, pozostaje w związku z niedawnym dopiero rozwojem zawodu drogistów. Jednak mimo to wchodzi zawód drogistów w swoim istotnym zajęciu w ściślejszy zakres tzw. zawodów leczniczych. Jak to bowiem wskazuje sama nazwa (słowo drogista pochodzi z francuskiego „drogues", a to znowu z arabskiego „durawa", co znaczy „suszone zioła lecznicze"), istotą zawodu drogistów jest handel materiałami pozostającymi w związku z lecznictwem jak zioła lecznicze, a ustawa polska z r. 1844 nazywa ich materialistami. Do artykułów drogeryjnych należą również materiały, które obok swej działalności leczniczej mogą w żyjącym organiźmie wywołać też działanie trujące. Z tego też względu dostęp do zawodu drogistów został przed dość już dawnym czasem uregulowany specjalnymi przepisami prawnymi.

Pod względem przepisów prawnych regulujących sprawy zawodu drogistów i ich historycznego pochodzenia odróżnić należy na terenie Generalnego Gubernatorstwa dwa rozmaite obszary. Okręgi warszawski, radomski i lubelski były w czasie wydania takich przepisów prawnych częścią składową Królestwa Kongresowego, połączonego wówczas unią personalną z cesarstwem rosyjskim. Okręg krakowski i galicyjski otrzymały przepisy prawne, regulujące stosunki drogistów w czasie zaboru i swojej przynależności do państwa austriackiego. Te obydwie rozmaite grupy przepisów prawnych istniały też następnie obok siebie w czasie istnienia Rzeczypospolitej Polskiej.

W Królestwie Kongresowym, a zatem i na terenach Gen. Gubernatorstwa stąd się wywodzących, obowiązywały przepisy ustawy z 21 października 1844 r. „dla materialistów trudniących się sprzedażą mate-

riałów aptecznych i farb". Wedle ustawy powyższej pozostają drogiści co do swego uzdolnienia i prowadzenia przedsiębiorstwa pod nadzorem państwowej władzy sanitarnej (ostatnio w Rzeczypospolitej Ministerstwa Opieki Społecznej), a dostęp do tego zawodu mają osoby, które po ukończeniu szkoły średniej i trzechletniej praktyce zawodowej zdały egzamin państwowy, wedle ostatnich rozporządzeń ministerialnych z r. 1933 w Urzędzie wojewódzkim w obecności inspektora farmacji. Na obszarze, należącym dawniej do państwa austriackiego, tj. w okręgach Kraków i Galicja, regulowały sprawy drogistów pierwotnie przepisy austriackiej ustawy przemysłowej z r. 1883 oraz rozporządzenia ministerialnego z 17. 9. 1883 „o rozgraniczeniu uprawnień między aptekami a handlami materiałów." Kandydaci na drogistów musieli tu w myśl powołanych przepisów odbyć 3—4-letnią praktykę i zdać egzamin, pierwotnie w istniejącej tu organizacji: Gremium Drogistów. Po wejściu w życie polskiej ustawy przemysłowej z 7. 6. 1927 r. Gremia drogistów przestały prawnie istnieć, a atrybucje egzaminowania kandydatów przeniesione zostały na urzędy wojewódzkie. Faktycznie jednak i po wejściu w życie powyższej ustawy odbywały się egzaminy wedle starej formy. Organizacją drogistów na terenie dawnego Królestwa Kongresowego był istniejący tu od r. 1902 w Warszawie aryjski Związek drogistów, obejmujący około 1500 samoistnych drogistów jako swych członków. Na terenie dawnego zaboru austriackiego żadne osobne związki drogistów nie istniały. Tutejsi drogiści należeli pierwotnie do organizacji zawodowej o charakterze cechu, jaką było Gremium drogistów, a po zniesieniu tej organizacji przyłączyli się do miejscowego oddziału warszawskiego Związku drogistów. Związek ten po wybuchu wojny i utworzeniu Generalnego Gubernatorstwa istniał i nadal w Warszawie i obejmował ostatnio około 250 członków, z czego w samej Warszawie 160. Prezesem jego był p. B e e g e r.

Ogólna ilość przedsiębiorstw drogeryjnych na terenie Generalnego Gubernatorstwa wynosi około 1400, podczas gdy ogół wyszkolonych i egzaminowanych drogistów aryjskich obliczano ostatnio na 3000 osób.

Szkolenie dorostu drogistowskiego odbywało się w myśl obowiązujących przepisów prawnych drogą praktyki w przedsiębiorstwach, a ponadto i w szkołach drogistowskich. Na terenie Rzeczypospolitej istniało w chwili wybuchu wojny 7 tego rodzaju szkół, a to w Poznaniu, Krotoszynie, Katowicach, Bydgoszczy, Grudziądzu, Gdyni i w Łodzi. Ponieważ żadna z nich nie pozostała na terenie Generalnego Gubernatorstwa, utworzył Zarząd miasta Warszawy w jesieni 1941 r. szkołę tego rodzaju dla szkolenia drogistów w Warszawie. Nauka odbywa się w niej dwa razy tygodniowo po 6 godzin popołudniu, szkoła jest trzyletnia i ma też jednoroczny kurs dla uczniów zamiejscowych i praktykantów, którzy w czasie od utworzenia Generalnego Gubernatorstwa już swą praktykę ukończyli. Do szkoły uczęszczało 180 uczniów, a kierownikiem jej jest p. G a d e b u s c h.

Stosunki gospodarcze drogistów aryjskich na tych terenach można uważać za wcale niekorzystne, ponieważ specjalnie w tym zawodzie konkurencja żydowska szczególnie się panoszyła. Wedle zapodań osób znających te stosunki 60% wszystkich drogistów stanowili żydzi, a w Galicji było ich nawet do 90%. Z drugiej strony prowadzili drogiści ciężką walkę konkurencyjną z przedsiębiorstwami sprzedaży mydeł, perfumerii, środków kosmetycznych itp., które nie podlegając rygorom przepisów prawnych o drogeriach, prowadzą często handel artykułami dla drogeryj zastrzeżonymi.

Na skutek inicjatywy Kierownika drogistów Rzeszy (Reichsdrogistenführer), który w dniu 10 lipca 1942 r. zwiedził Kraków i Warszawę i zainteresowawszy się stanem drogistów w Generalnym Gubernatorstwie zapoznał się należycie z ich położeniem, zostali drogiści Generalnego Gubernatorstwa jako osobna „Grupa zawodowa drogistów" wcieleni do Izby Zdrowia w Generalnym Gubernatorstwie, a w myśl wskazówek Kierownika Izby Zdrowia prezydenta Dra W a l b a u m a powołał sprawujący kierownictwo Izby Zdrowia p. Dr. K r o l l właściciela niemieckiej drogerii w Krakowie p. Hansa Heinricha R i t t e r a na kierownika powyższej grupy zawodowej drogistów w Izbie Zdrowia w Generalnym Gubernatorstwie.

Celem wyczerpującego omówienia wszystkich spraw dotyczących drogistów odbyła się w dniu 20. sierpnia 1942 r. w Izbie Zdrowia w Krakowie konferencja sprawującego kierownictwo Izby Zdrowia p. Dr. K r o l l a z przedstawicielami drogistów, która trwała cały dzień, a w której ze strony Izby Zdrowia prócz p. Dr. Krolla wzięli udział: zastępca sprawującego kierownictwo Izby Zdrowia p. Dr. S e y f f e r t, sekretarz Izby Zdrowia p. J u r i c k, protokolantki pp. O h r l o f f i B a n s e m e r, doradca prawny Dr. C i e ć k i e w i c z.

Ze sprawozdań przedstawicieli drogistów nabrał p. Dr. K r o l l należytego wyobrażenia o położeniu zawodu drogistów w Generalnym Gubernatorstwie, jak również o historycznym jego rozwoju na tych terenach. Przyjął on do wiadomości życzenia przedstawicieli drogistów i udzielił im wskazówek potrzebnych do tego, aby prace tego zawodu ująć w ramy zawodów leczniczych zjednoczonych w Izbie Zdrowia.

Wynikiem tej pierwszej konferencji pracy grupy zawodowej drogistów były następujące decyzje sprawującego kierownictwo Izby Zdrowia:

1. W Izbie Zdrowia tworzy się osobną „Grupę drogistów".

2. Na kierownika tej grupy powołany zostaje p. Hans Heinrich Ritter. Jest on za kierownictwo grupą odpowiedzialny sprawującemu kierownictwo Izby Zdrowia.

3. Na kierownika oddziału drogistów w Izbie Zdrowia powołany zostaje na razie na czas próbny p. mgr. Kazimierz Wandelt, który urząd ten pełnić będzie honorowo. Zatrzymuje on swe miejsce zamieszkania w Warszawie, a na żądanie i w miarę potrzeby będzie czasowo w Krakowie, gdzie w Izbie Zdrowia urządzone będzie specjalne biuro dla prowadzenia spraw grupy.

4. Aryjski Związek drogistów w Warszawie zostaje rozwiązany i objęty przez Izbę Zdrowia jako zawiązek do rozbudowy Grupy zawodowej drogistów w Izbie Zdrowia.

5. Dotychczasowy przewodniczący Związku drogistów p. Jan Beeger powołany zostaje na przewodniczącego Grupy zawodowej drogistów w Izbie Zdrowia. Zatrzymuje on swe miejsce zamieszkania w Warszawie i pełnić będzie tę funkcję honorowo.

6. P. Gadebusch obejmuje funkcje kierownika oddziału drogistów w Okręgowej Izbie Zdrowia w Warszawie. W lokalu Okręgowej Izby Zdrowia w Warszawie urządzony zostanie dla grupy drogistów osobny pokój biurowy, który będzie służyć do dyspozycji p. Gadebuscha i p. Wandelta.

Zorganizowawszy w ten sposób kierownictwo Grupy, zakreślił mu Dr. Kroll też zadania i prace, którymi się ono w najbliższej przyszłości zająć winno, kładąc przede wszystkim nacisk na następujące:

a) dopilnowanie dokładnego przeprowadzenia rejestracji przy uwzględnieniu też danych potrzebnych dla celów statystycznych,

b) uchwycenie wszystkich istniejących dotychczas organizacyj i związków drogistów, składu ich zarządów, majątku itp.,

c) zebranie i przegląd przepisów prawnych, regulujących zawód drogistów,

d) opracowanie jasnych linii granicznych między tym zawodem a zawodem aptekarskim z jednej strony, zaś przedsiębiorstwami handlującymi mydłem, perfumami, farbami, artykułami gumowymi, kosmetycznymi, instrumentami lekarskimi itp. z drugiej strony,

e) sprawdzenie uprawnień osób rejestrujących się jako drogiści,

f) zorientowanie się w położeniu materialnym drogistów, t. j. dochodach tak samodzielnych drogistów, jak i zatrudnionych pracowników.

Należy się spodziewać, że na podstawie powyższych wytycznych zawód drogistów, znalazłszy się w ramach Izby Zdrowia, kroczyć będzie w szybkim tempie do dalszego pomyślnego swego rozwoju.

Bekanntmachungen
und Verordnungen, die den Gesamtumfang der Gesundheitskammer betreffen

Regierung des Generalgouvernements
Hauptabteilung Innere Verwaltung
Abteilung Gesundheitswesen

Krakau, den 12. August 1942

BEKANNTMACHUNG.

Nachstehende Sera, Impfstoffe, Organopräparate und Diagnostische Präparate des Staatlichen Institutes für Hygiene Warschau verlieren in der Zeit vom 1. 7.—1. 8. 1942 ihre Gültigkeit:

	Serie	Gültig bis
Diphtherie-Serum 5000 E.	74	22. 7. 42
Gasbrand-Serum polyval. .	22	29. 7. 42
Pneumokokken-Serum polyval.	16	18. 7. 42
Gegen Schlangengift-Serum	10/II	20. 7. 42
Normal Pferde-Serum à 100 ccm	655—656	25. 7. 42
Normal Pferde-Serum á 10 ccm	651—652	31. 7. 42
Ruhr-Serum	228	10. 7. 42
Meningokokken-Serum .	343	28. 7. 42
Impfstoff n/Danysz peroral	258—259	30. 7. 42
Wutschutzimpfstoff . .	804/I-II	1. 7. 42

Obwieszczenia
i rozporządzenia dot. całokształtu Izby Zdrowia

Rząd Generalnego Gubernatorstwa
Główny Wydział Spraw Wewnętrznych
Wydział Spraw Zdrowotnych

Kraków, dnia 12 sierpnia 1942

OBWIESZCZENIE.

Następujące surowice, szczepionki, organopreparaty i preparaty diagnostyczne Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie tracą swą ważność w czasie od 1. 7. do 1. 8. 1942:

	Seria	Ważna do
Surowica przeciwbłonicza 5000 jedn.	74	22. 7. 42
Surowica przeciw zgorzeli gaz. wielowart. . . .	22	29. 7. 42
Surowica przeciwpneumokokowa wielowart. . .	16	18. 7. 42
Surowica przeciw jadowi wężów	10/II	20. 7. 42
Surowica końska normalna po 100 cm³	655—656	25. 7. 42
Surowica końska normalna po 10 cm³	651—652	31. 7. 42
Surowica przeciwczerwonkowa	228	10. 7. 42
Surowica przeciwmeningokokowa	343	28. 7. 42
Szczepionka wg Danysza doustna	258—259	30. 7. 42
Szczepionka ochronna przeciw wściekliźnie .	804/I-II	1. 7. 42
Szczepionka ochronna		

	Serie	Gültig bis
Wutschutzimpfstoff . .	805/II	15. 7. 42
Wutschutzimpfstoff . .	806/I-II	15. 7. 42
Cholera-Impfstoff . . .	58—77	1. 7. 42
Cholera-Impfstoff . . .	78—80	3. 7. 42
Typhus-Impfstoff gemischt	1555—1571	15. 7. 42
Ruhr-Impfstoff	396—410	7. 7. 42
Ruhr-Impfstoff peroral .	369	21. 7. 42
Streptokokken-Impfstoff .	73—74	12. 7. 42
Pneumokokken-Impfstoff .	47—48	25 7. 42
N/Delbet-Impfstoff . .	174	30 7. 42
Diphtherie-Scharlach-Impfstoff	42/I	31. 7. 42
Isoagglutinin	121—122	20. 7. 42
Insulin zu 40 Einh. in 1 ccm	284	19. 7. 42
Insulin zu 40 Einh. in 1 ccm	285	26. 7. 42
Globulin. antimorbillos. .	7	20. 7. 42

Im Auftrage:
gez. **Dr. Weber**
Pharmazierat

	Seria	Ważna do
Szczepionka ochronna przeciw wściekliźnie .	805/II	15. 7. 42
Szczepionka ochronna przeciw wściekliźnie .	806/I-II	15. 7. 42
Szczepionka przeciw cholerze	58—77	1. 7. 42
Szczepionka przeciw cholerze	78—80	3. 7. 42
Szczepionka przeciw durowi brzusznemu mieszana	1555—1571	15. 7. 42
Szczepionka przeciwczerwonkowa	396—410	7. 7. 42
Szczepionka przeciwczerwonkowa doustna . .	369	21. 7. 42
Szczepionka przeciwpaciorkowcowa . . .	73—74	12. 7. 42
Szczepionka przeciwpneumokokowa . . .	47—48	25 7. 42
Szczepionka wg Delbeta .	174	30 7. 42
Szczepionka przeciwbłoniczo-przeciwpłonicza . .	42/I	31. 7. 42
Izoaglutynina	121—122	20. 7. 42
Insulina po 40 jedn. w 1 cm³	284	19. 7. 42
Insulina po 40 jedn. w 1 cm³	285	26. 7. 42
Globulin antimorbilos. .	7	20. 7. 42

Z polecenia
podp. **Dr. Weber**
radca farmacji

NIEDZIELNE DYŻURY LEKARZY
w Krakowie
na dzień 6. IX. 1942

Lekarze ogólni:
Dr. Tubiasz Stanisław, Lubomirskiego 37
Lek. Urbański Bolesław, Czyżówki 31
Dr. Woźniakiewicz Stanisława, Starowiślna 41
Dr. Wysocki Piotr, Kremerowska 14
Dr. Zaczek Tadeusz, Karmelicka 10
Dr. Zajączkowski Tytus, Stara Olsza — Boczna Potockich 6
Dr. Zakreys Franciszek, Kielecka 5
Dr. Żuławski Wojciech, Mogilska 86

Lekarze chorób kobiecych:
Dr. Jaugustyn Stanisław, Sławkowska 20
Dr. Kapitain Eugeniusz, Starowiślna 21

Lekarze chorób dziecięcych:
Dr. Mańkowska Maria, Pl. Jabłonowskich 4
Dr. Pająkowa Eugenia, Lubelska 24

Lekarze chirurdzy:
Lek. Kalitowski Czesław, Trynitarska 11
Dr. Kania Henryk, Dietla 85

Dermatolog:
Lek. Primus Władysław, Sobieskiego 17

Neurolog:
Dr. Brzezicki Eugeniusz, Biskupia 7

Lekarze dentyści:
Dr. Talewski Jan, Czysta 1
Lek. Chadżijew Donczo Iliew, Lelewela 17
Lek. Stankiewicz Witold, Pierackiego 25
Lek. Urbanowicz Zofia, Barska 37a

Uprawniony technik dentystyczny:
Kowalski Roman, Szlak 41

NIEDZIELNE DYŻURY LEKARZY
w Krakowie
na dzień 13 września 1942

Lekarze ogólni:
Lek. Żychska Jadwiga, Biskupia 4
Lek. Żychowiczowa Fr., Zamojskiego 37
Lek. Bartel Stanisław, Mikołajska 20
Dr. Bednarek Franciszek, Starowiślna 21
Lek. Bieniasz Jan, Mogilska 13b
Dr. Biernacki Henryk, Basztowa 4
Lek. Brzycki Michał, Kr. Jadwigi 29

Lekarze chorób kobiecych:
Dr. Kelhofer Artur, Starowiślna 70
Dr. Konstantynowicz Antoni, Dietla 85

Lekarze chorób dziecięcych:
Dr. Paully Maria, Siemiradzkiego 5
Lek. Piotrowski Marian, Topolowa 35

Chirurdzy:
Dr. Knoreck Jan, Potockiego 3
Dr. Kowalczyk Jan, Dietla 83

Dermatolog:
Dr. Primus Piotr, Grodzka 3

Neurolog:
Dr. Chłopicki Władysław, Krupnicza 5

Lekarze dentyści:
Dr. Wodniecki Józef (Jun.), Wielopole 6
Lek. Pilelowa Brożyna Zofia, Pierackiego 9
Lek. Małyszczyk Jadwiga, Bandurskiego 6
Lek. Moncewicz Natalia, Potockiego 1

Uprawniony technik dentystyczny:
Biedroński Władysław, Basztowa 4

Druk: Z. K. W. Kraków, Universitätsstraße 19a